

ชีวประวัติ นักการเมือง

นางชานี ชูชุกิ ภรรยาอดีตนายกรัฐมนตรี เชนโกะ ชูชุกิ¹

เขียนโดย อิมามิ ฮิซาโอะ²

แปลโดย อาทร พงษ์ธรรมสาร

นางชานี ภรรยา ชูชุกิ เชนโกะ ออกมาส่งสามีที่ประตูบ้าน

¹ เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่าง กรกฎาคม 1980—พฤศจิกายน 1982

² อิมามิ ฮิซาโอะ (เกิด 1920) เป็นนักวิจารณ์การเมือง และนายกสมาคมนักวิจารณ์แห่งประเทศไทย จบวิชาเคมีประยุกต์ที่มหาวิทยาลัย เคโอ ในปี 1945 บทความเรื่องนี้เป็นบทความเรื่องหนึ่ง เกี่ยวกับเมีย นายกรัฐมนตรี 15 คน ที่ท่านเขียนลงนิตยสาร GEKKANPEN ตลอดในช่วงเดือนพฤศจิกายน 1980 ถึงเดือนมกราคม 1982 เป็นการแนะนำภรรยาของทั้ง 15 คนในเชิงอัตชีวประวัติ ตั้งแต่หล่อนยังเยาว์วัย รักใคร่ชอบพอและ

- 1 -

ในห้องนอนของท่านผู้หญิงชูชุกิ ซาซึ มีกรอบข้อความอักษรจีนที่แปลเป็นไทยว่า “สงบเสงี่ยมตามกาลเทศะ” แขนงอยู่กรอบหนึ่ง เป็นข้อความที่เขียนโดยผู้ที่สามารถเขียนพู่กันจีนได้สวยมากคนหนึ่ง แต่ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน จึงไม่ทราบว่าเป็นข้อความนั้นเขียนโดยผู้ใด

ท่านผู้หญิงซาซึชอบข้อความในกรอบอักษรนี้มาก พยายามตีความอักษรจีนนั้นว่า หมายถึง “อย่าทำอะไรเลยเถิด ให้รู้จักกาลเทศะ” การอธิบายความหมายของอักษรจีนดังกล่าว ออกมาในลักษณะเช่นนี้ ก็คงหมายความว่า ผู้เป็นภรรยาให้เป็นเงาที่ประกบร่างสามีก็พอ อย่างนั้นกระมัง อย่างน้อยนั้นก็เป็นการเข้าใจถึงภาระของภรรยาที่พึงมีต่อสามีของหล่อน

ในอดีตที่ผ่านมา นั้น ซาซึได้ปฏิบัติตัว คล้ายตั้งเงาติดร่างของสามีมาตลอดเวลา ต่อแต่นั้น ไปก็คงทำได้แค่เป็นเงาติดร่างอีกต่อไป ถ้าทำได้ เช่นนั้นหล่อนจะรู้สึกโล่งอกแม้มีฐานะเป็นเมีย นายกแล้วอย่างปัจจุบันก็ตาม เมื่อคิดได้เช่นนี้ แล้วหล่อนก็จัดแจงลุกขึ้น พลองพึมพำกับตัวเอง ว่า “เอาละ ถึงเวลาต้องทำความสะอาดบ้านช่อง

สักที” และแล้วหล่อนซึ่งมีรูปร่างไม่ใหญ่นัก ก็เริ่มงานแม่บ้านด้วยความคล่องแคล่ว

นางซาซึที่กำลังกล่าวถึงนี้คือศรีภรรยา ของชูชุกิ เซนโกะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นที่ดวง กำลังขึ้น หล่อนเป็นสตรีหมายเลขหนึ่งของ ประเทศญี่ปุ่นนั่นเอง แต่ถึงหล่อนจะมีฐานะ สูงส่งเช่นนั้น หล่อนก็ได้ปฏิบัติและวางตัวผิด ไปจากแต่ก่อนเลย

เมื่อชูชุกิ เซนโกะ ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว ภารกิจของท่านมีมากมายต้อง คร่าเครียดกับงานบริหารประเทศอยู่ที่นคร-หลวงโตเกียว แต่เมื่อถึงสุดสัปดาห์ ท่านจะต้อง ปลีกตัวไปพักผ่อนที่ฟริงส์ไฮเทลในฮาโกเนะ ท่านพยายามหาเวลาพักผ่อนเพื่อไม่ให้ต้องคร่า เครียดเกินไป เพราะท่านได้ประจักษ์แล้วว่ามิ แต่ผลเสียถ้าทำงานแบบไม่หยุดไม่หย่อน เช่น อดีตนายกโอฮิราก็ต้องมึนเป็นไป มาเสียชีวิต เพราะทำงานเหน็ดเหนื่อยเกินขนาด

นายกชูชุกิ ไม่ได้ไปเยือนต่างประเทศ มานาน ยิ่งได้เป็นถึงนายกเช่นนี้ มันจึงเป็น หน้าตัวอย่างหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องไป เยือนมิตรประเทศทั้งหลาย และประเทศแรก

แต่งงานกับชายหนุ่มที่เป็นนายกในอนาคตอย่างไร หลังสามีได้เป็นนายกแล้ว หล่อนได้ปฏิบัติตัวแบบไหน มีส่วน ช่วยเหลือสามีประสบความสำเร็จ ชื่นหรือไม่อย่างไร ผู้แต่งสามารถพรรณนาไว้อย่างน่าอ่าน คล้ายเป็นนวนิยาย เป็นเรื่องที่น่าติดตามมาก ที่แปลมานี้เป็นเมียนายกคนแรกที่ท่านเขียนให้แก่นิตยสาร ดังกล่าว คือ ท่านเริ่มแนะนำ เมียนายกในสมัยที่ชูชุกิ เซนโกะ สามีนางซาซึ เป็นนายกญี่ปุ่น (ผู้แปล)

ที่ต้องไปเยือนคงไม่ใช่อื่นไกล คือประเทศอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศคู่รักคู่แค้นมานาน และฤดูร้อนปีหน้าก็ต้องไปร่วมประชุมผู้นำโลกที่แคนาดา

“เมื่อถึงตอนนั้นดิฉันควรจะทำอย่างไร ดิฉันชักเป็นห่วงแล้วซีเนี่ย” ท่านผู้หญิงซาซึโอดรุสึกเป็นห่วงไม่ได้เมื่อนึกถึงเรื่องที่มีจะต้องไปเยือนอเมริกา แต่เมื่อหล่อนไปเห็นกรอบอักษรจีนที่เขียนไว้ว่า “สงบเสงี่ยมตามกาลเทศะ” เข้า จิตใจหล่อนก็หายความกังวลไปเยอะ นั่นคือเมื่อถึงตอนนั้นก็ทำเป็นเงาที่ติดตามสามีก็พอแล้ว คงไม่หนักหนาอะไรหรอกนา หล่อนคิดปลอบใจตัวเอง รู้สึกโล่งอกเป็นกอง เริ่มฮัมเพลงที่หล่อนชอบด้วยความเบิกบานใจยิ่งนัก

ก่อนเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของญี่ปุ่นนั้น นายชูชุกิ เซนโกะเคยดำรงตำแหน่งสำคัญมามากมาย เช่น เคยเป็นประธานพรรคเสรีประชาธิปไตยนานถึง 6 ปี 8 เดือน เคยเป็นรัฐมนตรีกระทรวงสื่อสารและการไปรษณีย์สมัยคณะรัฐมนตรีของอิกะตะ และเป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในสมัยอิกะตะเช่นกัน เป็นรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขสมัยซาโตะเป็นนายกรัฐมนตรีและเป็นรัฐมนตรีกระทรวงป่าไม้สมัยฟูยุกุตะเป็นนายกรัฐมนตรี ฉะนั้นท่านจึงมีโอกาสไปร่วมงานสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ในฐานะของผู้บริหารระดับสูงของพรรคและในฐานะเป็น

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของรัฐบาลอยู่บ่อย ๆ บางครั้งท่านจะพาทภรรยาไปร่วมงานเหล่านั้นด้วย

ความจริงแล้ว ชูชุกิประสงค์จะไปไหนไปโดยลำพัง ปฏิเสธไม่ได้จริง ๆ จึงพาทภรรยาไปด้วย ทั้งนี้ไม่ใช่เป็นเพราะชูชุกิขำเอ็นต่อภรรยาหรือไม่ให้เกียรติภรรยาตัวเอง ตรงกันข้ามนั้นเป็นการแสดงออกซึ่งความรักที่มีต่อภรรยาอีกรูปแบบหนึ่งต่างหาก เพราะนางซาซึภรรยาของท่านสมัครใจที่จะอยู่กับบ้านมากกว่า แต่อีกใจหนึ่ง ชูชุกิก็ประสงค์จะพาทภรรยาไปออกงานใหญ่ ๆ ไต่ ๆ ที่คุณหญิงคุณนายชอบไปกันเพื่อเป็นการเอาใจภรรยา แต่ติดขัดอยู่ที่ว่านางซาซึผู้เป็นภรยานั้นมีพื้นเพมาจากต่างจังหวัดเกรงว่าหล่อนจะรู้สึกลำบากใจในการวางตัวเมื่อไปออกงานเหล่านั้น หล่อนมักจกัเหนียมอายเมื่อผู้คนพากันจ้องมองมาที่หล่อน ชูชุกิจึงอดสงสารหล่อนไม่ได้เมื่อเจอเหตุการณ์เหล่านั้นเข้า เมื่ออยู่ในสภาพเช่นนั้น ที่ถูกแล้วชูชุกิ ควรเข้าไปแก้สถานการณ์ ช่วยให้หล่อนรู้สึกสบายใจขึ้น แต่ก็มีผู้คนมาร่วมสนทนาเรื่องงานการอย่างไม่ขาดระยะ ทั้งยังต้องทักทายปราศรัยกับแขกหรืออีกมากมาย จะมัวแต่ไปห่วงภรรายกัตุกระไรอยู่

อาจเป็นด้วยเหตุผลนี้เอง ชูชุกิจึงมักจะไปไหนไปคนเดียว ทั้งภรรยาไว้อยู่ที่บ้านนางซาซึเองก็เข้าใจความรู้สึกของสามีดี จึงไม่เคยปริปากต่อว่าแต่อย่างไร ยินดีอยู่กับบ้านรอคอยการกลับมาของสามีอย่างมีความสุข

ความจริงแล้ว แม้นอนชูชุกีไปพักตากอากาศที่ซาโกเนะ นางซาซึกิไม่ได้ไปด้วย ที่ไปด้วยกันก็มีครั้งแรกเท่านั้น ในความเห็นของนางซาซึกิแล้ว พาพวกหลาน ๆ ไปดีกว่าตามสามีไป ต่อมาหล่อนก็เลือกที่จะอยู่กับบ้านที่เซดางาย่า งานดูแลความเป็นอยู่ของชูชุกิ ตอนอยู่ซาโกเนะนั้น มีไซฉี เลขาฯ ช่วยจัดการให้ทุกอย่าง หากต้องให้หล่อนไปห่วยใยไม่ เพราะฉะนั้นหล่อนจึงชอบชีวิตเสรีอาทิพย์ได้อยู่เล่นกับหลาน ๆ ขณะที่สามีไปพักตากอากาศมันเป็นเวลาที่สุขสบายสำหรับหล่อนที่ต้องดูแลเรื่องต่าง ๆ ของสามีมาตลอดอาทิตย์ และหากมีแขกมาเยี่ยมก็จะมีเวลาพูดคุยอะไรต่อมิอะไรได้นาน ๆ ความรู้สึกของหล่อนก็คล้ายกับแม่บ้านที่ต้องดูแลห้องเช่า สามารถมีเวลาปลอดจากงานเพราะแขกที่มาเช่าห้องได้กลับไปเยี่ยมบ้านกันหมด

นางซาซึกิกับนายชูชุกิได้แต่งงานอยู่กินกันมากกว่า 40 ปีแล้ว ความรู้สึกที่มีต่อสามีออกมาคล้ายกับแม่บ้านดูแลบ้านเช่า และเมื่อสามีไปตากอากาศก็มีความรู้สึกคล้ายแขกที่จุกจิกจู้จี้ได้กลับไปเยี่ยมบ้านทำให้หล่อนมีความสุขเช่นนั้น ก่อตัวขึ้นด้วยการได้ใช้ชีวิตร่วมกันมาเป็นเวลาอันยาวนาน มันต้องใช้เวลานานถึงจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่เข้าใจต่อกันและเป็นตัวของตัวเองในขณะเดียวกันเช่นนี้ได้

สำหรับสามีภรรยาคู่นี้จะพูดคุยกันหรือไม่ ไม่ใช่เรื่องที่มีความสำคัญเลย สองคน

ถึงจะนั่งเงียบไม่พูดไม่จา ทั้งสองคนก็สามารถล่วงรู้ความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่งได้ดี เรียกว่ารู้จักกันว่างั้นเฮอะ จะเป็นการหาเสียงทางการเมืองก็ดี ปัญหาการบ้านการเมืองก็ดี ไม่จำเป็นต้องปรึกษาหารือกัน นางซาซึกิเป็นภรรยาที่เข้าใจเรื่องของสามีได้โดยไม่ต้องบอกกล่าว หล่อนรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาว่านั่นเป็นงานที่สามีชอบและเลือกที่จะทำ และเมื่อชูชุกิมีเลือนักการเมืองเช่นนี้ หล่อนจึงไม่รู้สึกแปลกประหลาดแต่อย่างไรเมื่อสามีได้รับการเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี

ในฐานะที่หล่อนเป็นภรรยาของชูชุกิ สิ่งที่หล่อนหวังอย่างยิ่งก็คือ ขอให้สามีที่ดำรงตำแหน่งนายกแล้วอย่าทำอะไรที่ต้องละเอียดใจ นำความเสื่อมเสียมาสู่ตัวเองก็พอแล้ว ส่วนตัวหล่อนเอง จะพยายามไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ใช่ธุระอะไรของตัวเอง ที่ประเทศญี่ปุ่น หากสามีภรรยาไปกันได้ในลักษณะเช่นนี้ โดยมีต้องเอ่ยปาก เรื่องมันก็ไปกันได้ดี แต่ที่ที่ต้องไปกับสามีที่ได้รับเชิญให้ไปเยือนต่างประเทศ หล่อนควรจะทำตัวอย่างไรดี คิดเสียว่าเป็นแค่เงาติดร่างอย่างเฉยพอลแล้วหรือ เมื่อคิดถึงจุดนี้ นางซาซึกิที่เป็นคนร่าเริงแจ่มใสมาตลอดก็อดเกิดความห่วงใยขึ้นมาอีกไม่ได้เช่นกัน

จำได้ว่าในงานเลี้ยงรับรองอดีตนายกโอยิระ ที่ทำเนียบขาวนั้น นางชิเงะโกะ ภรรยาของนายกโอยิระได้คล้องแขนประธานาธิบดีคาร์เตอร์

ที่อยู่ในชุดทัศนคติโตเดินเข้าไปยังงานเลี้ยงรับรอง ดูเหมือนนั่นจะเป็นธรรมเนียมของอเมริกา นางซาซิดสงสัยไม่ได้ว่าหล่อนจะทำเช่นนั้นได้ด้วยบุคลิกท่าทางที่เหมาะสมหรือไม่ ที่สำคัญคือหล่อนเป็นห่วงชูชุกิสามีหล่อนต้องคอยเป็นห่วงหล่อนจนรู้สึกหนาว ๆ ร้อน ๆ อยู่ข้าง ๆ มันจะนำความยุ่งยากใจมาสู่สามีอย่างแน่นอน ถ้าเป็นเช่นนั้นหล่อนก็น่าตำหนิมาก

ความกังวลของนางซาซึซึ่งเป็นสตรีหมายเลขหนึ่งของประเทศญี่ปุ่นดูเหมือนจะอยู่ตรงหน้าตัวเอง แต่อย่างไรก็ตาม คำพิงเพมีอยู่ว่า ถึงตอนนั้นแล้วก็จะรู้เอง ด่วนตีโพยตีพายไปก็ไม่มีประโยชน์คงไม่เป็นไรหรอกน่า ถึงเวลาสตรีก็จะปรับตัวได้เอง

- 2 -

นางสาวซาซึได้แต่งงานกับนายชูชุกิในรัชสมัยโชวะที่ 14 (ค.ศ. 1939) ด้วยการแนะนำของพ่อสื่อ พ่อชัก ฮาจิวาร่า ชิเงรุ คุณพ่อของนางสาวซาซึเป็นคนจังหวัดนางาโนะโดยกำเนิดจึงไม่มีความเกี่ยวข้องกับจังหวัดวาเตะ (นายชูชุกิเป็นคนจังหวัดอิวาเตะ) แต่ต่างก็จบการศึกษาจากสถาบันประมง (ชูซังโคชิวโซ) เดียวกัน คุณพ่อของนางสาวซาซึจึงถือเป็นศิษย์รุ่นพี่ที่ร่วมสถาบันเดียวกันกับชูชุกิ

แต่หลังจากจบการศึกษาแล้ว ฮาจิวาร่า ชิเงรุ พ่อของนางสาวซาซึเคยไปทำงานฐานะช่างอยู่ที่อำเภอเมืองอิวาเตะอยู่ระยะหนึ่ง นอก

จากนั้นท่านยังคงขี่ม้าไปสำรวจและให้คำแนะนำในด้านกิจการประมงแถบชายฝั่งซังริคุซึ่งตอนนั้นยังไม่มีทางรถไฟ ชูชุกิก็อาจเคยเห็นหน้าพ่อตาในอนาคตตอนนั้นก็ได้ แต่ก็เป็นการเจอกันแบบนักเรียนเห็นผู้ใหญ่ขี่ม้าผ่านเท่านั้นเอง

ต่อมาชิเงรุคุณพ่อนางสาวซาซึย้ายไปทำงานที่คาราฟูโต อยู่ตอนเหนือของฮอกไกโด หนูน้อยซาซึ ก็เกิดที่นั่น จากนั้นพ่อของหนูน้อยซาซึก็ย้ายไปที่เมือง ฮาโกดาเตะ เด็กหญิงซาซึก็เติบโตเข้าเรียนโรงเรียนสตรีฮาโกดาเตะนี้ เรียนวิชาการเรือนเย็บปักถักร้อยและการตัดเย็บเสื้อกิโมโน

พ่อสื่อที่ช่วยให้สองคนได้ครองเรือนกันนั้นคือคุณมาซึโอะ โยชิคะซึที่เป็นเพื่อนของพ่อนางสาวซาซึนั่นเอง มาซึโอะเมื่อจบการศึกษาที่สถาบันการประมง (ชูซังโคชิวโซ) แล้วก็เข้าศึกษาต่อที่คณะแพทยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยโตโฮคุ (ในอีสานของเกาะฮอนชู) จบปริญญาเอกทางการแพทย์ที่นั่น จากนั้นก็ไปศึกษาต่อที่ประเทศเยอรมัน หลังจากกลับไปประเทศญี่ปุ่นแล้วก็กลับไปเป็นอาจารย์ที่สถาบันประมงที่ตนเคยศึกษา ชูชุกิเป็นนักเรียนคนหนึ่งของอาจารย์มาซึโอะผู้นี้

ในตอนนั้นชูชุกิเป็นคนที่ได้รับความสนใจจากคนรอบด้าน เขาได้ตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับสภาพแรงงานการประมงในวารสารศิษย์เก่าสถานศึกษาแห่งนี้ จนถูกมองว่ามีความคิดที่เป็น

ภัย ในสมัยนั้นทางการไม่แยกแยะความแตกต่างระหว่างสหภาพแรงงานประมงกับสหภาพสหภาพแรงงานที่ประกอบด้วยกรรมกรขึ้นชื่อว่าสหภาพแรงงานก็จะถูกมองว่าเป็นองค์กรแดง (คอมมิวนิสต์) ไปหมด

นอกจากนั้นชูชุกีเป็นคนที่มีชื่อเสียงเรื่องกิจกรรมทางการเมืองด้วย กล่าวคือเขาไม่พอใจที่สถาบันการศึกษาของตนมีความสามารถในการของบประมาณและการบริหารเงินผู้โตเกียว โคโตโซเซนกักโค (วิทยาลัยเรือการค้า) ที่อยู่ติดกันซึ่งทั้งสองแห่งก็เป็นวิทยาลัยของรัฐไม่ได้ เขาจึงประท้วงต่อผู้บริหาร ผลก็คือทำให้อธิการต้องออกจากตำแหน่งไป

เหตุการณ์นี้ก่อให้เกิดการถกเถียงกันอย่างรุนแรงในหมู่ครูบาอาจารย์ว่าควรหรือไม่ควรขับไล่ชูชุกีออกจากโรงเรียน และอาจารย์มาซีโอะผู้หนึ่งเอง ที่เป็นคนปกป้องชูชุกีไม่ให้ถูกไล่ออก อาจารย์ผู้นี้เคยอ่านบทความเกี่ยวกับสหภาพแรงงานประมงของชูชุกี และชื่นชมงานเขียนชิ้นนั้นไม่น้อย ในบทความนี้ชูชุกีได้แนะนำแนวคิดใหม่ ๆ ของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสหภาพแรงงานประมงไว้ด้วย ซึ่งก็หมายความว่าเขาคงได้อ่านหนังสือต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องนี้มากพอสมควร นอกจากนั้นอาจารย์มาซีโอะยังชื่นชมความเป็นคนกล้าหาญของชูชุกีที่กล้าต่อสู้กับฝ่ายบริหาร ของโรงเรียน ถึงขนาดทำเอาอธิการบดีต้องตกเก้าอี้ไป และที่ชูชุกีประท้วงก็

ไม่ใช่ทำเพื่อก่อความวุ่นวายหรืออยากดังแต่อย่างไร เขามีเหตุผลที่ไม่อยากให้มีการใช้จ่ายงบประมาณของชาติอย่างฟุ่มเฟือย ในสายตาของอาจารย์มาซีโอะ ชูชุกีเป็นคนหนุ่มที่มีอนาคตควรแก่การเฝ้ามองคนหนึ่ง

ด้วยความประทับใจที่มีต่อชูชุกีเช่นนี้เอง อาจารย์มาซีโอะจึงได้ปรารภกับ ฮาจิว่าว่า “ยกลูกสาวให้เลยดีมั๊ย”

และแล้วฮาจิว่าว่า พ่อของนางสาวซาซึกีพาหล่อนเข้ากรุงโตเกียวไปดูตัวกันที่บ้านอาจารย์มาซีโอะในอิซิกาวา นางสาวซาซึคียกเอาอาหารที่ภรรยาอาจารย์มาซีโอะเตรียมทำไว้เข้าไปยังห้องรับแขกที่มีอาจารย์มาซีโอะ คุณพ่อของหล่อนและหนุ่มน้อยชูชุกินั่งคุยกัน พวกผู้ชายทั้งสามคนดื่มเหล้าไปและคุยเรื่องราวต่าง ๆ ของการบ้านการเมืองไป ดูชูชุกีใจจดใจจ่อและเพลินกับเรื่องที่คุณจนไม่สังเกตว่ามีนางสาวซาซึอยู่ข้าง ๆ

ส่วนนางสาวซาซึนั้นได้มีเวลาสังเกตตัวชูชุกีอย่างชัดเจนละเอียด สิ่งแรกที่สะดุดตาหล่อนคือชูชุกีคางยืง ในความเห็นของนางสาวซาซึนั้น ชูชุกีมีเค้าหน้าคล้ายกับเฒ่าแก่ร้านขนมเมจิยาที่เคยติดตามพ่อไปเที่ยวเมืองนิงาตะ เมื่อกลับไปเมืองฮาโกดาเตะ หล่อนตอบคำถามของแม่ว่าเขามีรูปร่างหน้าเหมือนเฒ่าแก่ร้านขนมเมจิยาไม่มีผิด

ชูชุกิได้มอบรูปถ่ายใบหนึ่งให้คุณพ่อนางสาวซาชิน่ากลับไปให้คุณแม่ซาชิคุ เป็นรูปถ่ายที่ชูชุกิตัดผมจนเหลียนเตียน คล้ายเป็นรูปที่ถ่ายมานานแล้วด้วย ซาชิรุสึกิไม่โหมมากกับพฤติกรรมอันไร้มารยาทของชูชุกิ

เวลานี้คุณซาชิถึงเข้าใจความรู้สึกของชูชุกิได้ดี ตอนนั้นชูชุกิเป็นคนช้อยมาก ตอนดุด่าตัวนั้นเขาทำเป็นว่าตัวเองกำลังตั้งหน้าตั้งตาคู่กับอาจารย์และพ่อของซาชิโดยไม่ได้ไปสนอกสนใจตัวหล่อนเลย ทั้งนี้ก็เพราะเขาเป็นคนช้อยนั่นเอง และที่เขาฝากรูปเก่าไปให้แม่นางสาวซาชิคุนั้นก็ด้วยเหตุผลที่ว่า เขารู้สึกกระดากอายที่จะไปถ่ายรูปใหม่เพื่อการนี้โดยตรง เด็กผู้ชายที่เกิดในรัชสมัยเมจิ (ค.ศ. 1868-1912) ก็เหนียมอายอย่างนี้แหละ

ส่วนนางสาวซาชินั้น ต้องถือว่าเป็นสตรีที่สวยงามมากคนหนึ่ง แม้จนปัจจุบันแล้วก็ยังแฝงไว้ด้วยความงามสง่าแห่งวัยสาว และหากไม่ชอบคำว่าคนสวยเพราะอายุมากขึ้นแล้ว ก็ควรบรรยายด้วยคำว่า “งามสง่า” คนหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถจินตนาการถึงความงดงามของหล่อนสมัยเยาว์วัยได้ไม่ยากนัก ชูชุกิมักชอบพูดกับเพื่อนฝูงว่าที่แต่งงานกันก็เพราะอาจารย์ผู้มีพระคุณเป็นคนชักใยให้ ความจริงแล้วชูชุกิจิตใจหล่อนทันทีที่เห็นแบบที่เรียกว่ารักแรกพบทีเดียว ก็เพราะอย่างนั้นแหละเขาจึงตกปากรับคำจะแต่งงานทันที

ส่วนนางสาวซาชินั้นเล่าก็ไม่ได้มีความเห็นเป็นอย่างอื่นตั้งแต่ตอนดุด่าตัวกันแล้ว หากบอกว่าหล่อนไม่ชอบคางของชูชุกิที่ดูใหญ่และยื่นออกมาผิดจากของคนอื่นนั้นมันก็เป็นความจริง แต่ทว่าการดูผู้ชายนั้นหากควรสนใจแต่รูปร่างหน้าตาแต่อย่างเดียวนั้น ที่สำคัญคือจิตใจต่างหาก เมื่อคิดได้เช่นนี้หล่อนก็ตกลงปลงใจจะแต่งกับชูชุกิเช่นกัน นางสาวซาชิมีพี่น้องสองคน นางสาวฮานาซึ่งเป็นน้องสาวนั้นมีรูปหน้าคล้ายคลึงกับแม่มากกว่าหล่อน ผิวพรรณขาวवलดวงตาทั้งคู่ ใหญ่และสวย หากผู้ที่ไม่ออกเรือนไปเร็ว ๆ ก็จะนำความหนักอกหนักใจมาสู่น้องสาว สิ่งนี้เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้หล่อนตัดสินใจได้รวดเร็วขึ้น

ความจริงก็เป็นอย่างที่หล่อนเข้าใจแต่แรก คือความดีของชูชุกิมิใช่อยู่ที่บนใบหน้า หากแต่เขาเป็นคนที่มึจิตใจที่ประเสริฐ ชูชุกิได้หลุดพูดออกไปโดยไม่ได้ตั้งใจว่า “คุณฮางิวารามีบุตรสาว 2 คน เมื่อผมตัดสินใจจะแต่งกับพี่สาวแล้ว ผมก็เตรียมตัวที่จะเชิญพ่อแม่หล่อนไปอยู่ด้วยกันกับผมที่บ้าน” ซึ่งทำให้หล่อนประทับใจมาก ถึงขนาดช่วยให้หล่อนตัดสินใจจะอยู่เป็นสามีภรรยา

และชูชุกิก็ได้ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ตอนฮางิวาร่าถึงแก่กรรมในปี 1960 นั้น เขาก็รับเป็นเจ้าภาพจัดการงานศพให้ ซาชิรุสึกิซาบซึ่งใจเป็นล้นพ้น ตอนนั้นโอเกะเค็งได้รับเลือก

เป็นนายกรัฐมนตรี และมีการโຈจันกันว่า ชูชุกีซึ่งได้มีส่วนช่วยในการรณรงค์เป็นอย่างมาก ช่วยให้นายอิกเคะได้เป็นนายกนั้น จะต้องเข้าร่วมคณะรัฐมนตรี หนังสือพิมพ์พากันคาดเดาว่า ชูชุกี จะต้องได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีการก่อสร้าง ตอนนายฮาจิ-วาร่าใกล้จะสิ้นใจท่านก็เชื่อว่าต้องเป็นเช่นนั้น เมื่อพ่อตาถึงแก่กรรมชูชุกีก็ได้ปฏิบัติตนเยี่ยงบุตรเขยที่กตัญญูรู้คุณในครั้งนั้น

ส่วนนางฮามาโยะ แม่ของนางซาชินั้น ได้ถึงแก่กรรมหลังจากที่ชูชุกีได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว ชูชุกีได้รับเอาแม่ยายไปอยู่ด้วยกันที่บ้านในเขตเซตางาย่า 4 ปี ก่อนหน้านั้นแต่แม้ว่าฮามาโยะจะได้รับการดูแลปรนนิบัติอย่างดี สุขภาพของหล่อนก็ทรุดลงอย่างรวดเร็ว และถึงแก่กรรมในเดือนสิงหาคม 1980 รวมสิริอายุได้ 83 ปี

ในวันที่แม่ยายจากโลกนี้ไปนั้น ชูชุกีกำลังพักผ่อนอยู่ที่ฮาโกเนะ พอทราบข่าวก็ได้ยกเลิกกำหนดการต่าง ๆ รีบกลับไปที่บ้านงานศพครั้งนั้น ฮานา น้องสาวภรรยาเป็นเจ้าภาพ แต่เนื่องจากผู้ตายเป็นแม่ยายของนายกในตอนนั้น ถึงจะไม่ประกาศ ผู้คนก็รู้กันทั่ว มีแขกและญาติมิตรมาร่วมงานกันมากมาย จนบ้านที่ไม่ค่อยกว้างขวางอยู่แล้วนั้นแออัดไปด้วยแขกที่มาร่วมพิธีไว้อาลัย นั่นเป็นอีกเหตุการณ์

หนึ่งที่ทำให้นางซาชิซาบซึ่งในความกรุณาของนายชูชุกีเป็นอย่างมาก

ตอนที่ชูชุกีได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ฮามาโยะแม่ยายของท่านนั้นนอนป่วยอยู่จะลุกจะนั่งก็ไม่ค่อยสะดวกแล้ว แต่เมื่อหล่อนทราบข่าวที่ว่าบุตรเขยได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรี หล่อนก็หมีมือทั้งสองออกไปไปผ้า คล้ายกับจะอวยชัยให้แก่ความสำเร็จของบุตรเขย หล่อนคงต้องภูมิใจและดีใจกับข่าวนั้นเป็นอย่างมากแน่ ๆ เลย

หลังจากนั้นอาการของฮามาโยะแม่ยาย นายกเด็ยวดีเด็ยวร้าย นางซาชิเมีย่นายกอดรู้สึกวุ่นวายใจเมื่อนึกถึงหมายกำหนดที่รัดตัวมากของสามีหลังฤดูใบไม้ร่วงที่จะถึงนั้นไม่ได้ เพราะชูชุกีเป็นคนกตัญญู หากแม่ยายมีอันเป็นไป ไม่ว่าจะตัวเองจะอยู่แห่งหนตำบลใด ชูชุกีก็คงต้องทิ้งงานการต่าง ๆ รีบกลับไปช่วยจัดการงานศพให้เรียบร้อยเป็นแน่ ส่วนนางซาชินั้นกลับเห็นว่าอย่างไรเสียนั้นก็แค่เรื่องของบ้านหล่อนเอง ต้องให้สามีทิ้งงานการอันสำคัญมาจัดการเรื่องของแม่ดูจะไม่เหมาะ หล่อนรู้สึกไม่สบายใจเล็กน้อยเรื่องนี้

ฮามาโยะแม่ชราภาพของนางซาชิ คล้ายกับล่วงรู้ความในใจของบุตรสาว ได้ถึงแก่กรรมในช่วงพักร้อนของชูชุกีในฤดูร้อนปีนั้นเอง การตายของแม่ทำให้ซาชิโศกเศร้าใจเป็นอย่างยิ่ง ขณะเดียวกันหล่อนก็โล่งอกไม่น้อย ความ

สัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาคุณก็เป็นเช่นนั้น ทั้ง 2 คนบางครั้งก็เอาแต่ใจตัวเอง บางครั้งก็ทะเลาะเบาะแว้งจนระหองระแหง แต่ในที่สุดต่างก็ยอมอภัยให้แก่กันเพื่อนาคของตนและของทั้ง 2 คน สองสามีภรรยาได้ครองเรือนกันอย่างมีความสุขมานานถึง 41 ปี (ค.ศ. 1980) และเราคงปฏิเสธได้ยากว่า ซาซึซังมีแววดาที่แหลมคม สามารถเลือกคนที่มือนาคมาเป็นสามี หล่อนคงรู้และเชื่อแต่แรกแล้วว่าคุณความดีของชูชุกิจะส่งผลให้เขาประสบความสำเร็จได้อย่างใหญ่หลวงในอนาคต

-3-

เมื่อพูดถึงปากเสียงละก็ สามีภรรยาคุณนี้เกิดบ่อยมาก ในความทรงจำของนางซาซึนนี้ หล่อนไม่เคยได้ลิ้มรสแห่งมธุรสอันหวานซึ่งของชีวิตแรกวิวาห์เลย เรือนหอของพวกเขานั้น มักจะมีชายหนุ่ม ๆ ที่เป็นเพื่อนซี้ของนายชูชุกิมาอยู่อาศัยเป็นประจำ ชูชุกิเอาใจใส่ดูแลสหายเหล่านั้นดีกว่าดูแลภรรยาตัวเองด้วยซ้ำ จนทำให้นางซาซึเกิดความรู้สึกว่าเหว่มาก

ห้องนอนต่าง ๆ หลายต่อหลายห้องถูกสหายรักของนายชูชุกิจับจองไปหมด พวกเขามาอยู่ตอนชูชุกิยังเป็นโสดอยู่ ถ้าใช้คำพูดของพวกเขาก็คือ พวกเขาเป็นคนที่มาอยู่ก่อน เป็นคนเก่าคนแก่ นางซาซึมาทีหลัง เป็นคนบุกรุก ดังนั้น พวกเขาจึงไม่มีความเกรงอกเกรงใจในตัว

หล่อนเลย ไม่ว่าจะเป็นการพูดจาหรือการวางตัวก็ตาม บ้านของพวกเขาคลายเป็นเขาเหลียงซานที่ห้องสุขของเหล่าวีรบุรุษนอกกฎหมายมากกว่าเป็นเรือนหอของบ่าวสาวแรกวิวาห์ ฟูกาชิโยชิโร่ ก็เป็นวีรบุรุษคนหนึ่ง在他เหลียงซานแห่งนี้

นางซาซึต้องคอยบริการรับใช้แขกถาวรเหล่านั้น มีกล้าพรับ่นต่อว่าแต่อย่างไร คอยหุงหาอาหารและซักเสื้อผ้าให้พวกเขา แขกเหล่านั้นปกติไม่นุ่งกางเกงใน จะนุ่งผ้าเตี่ยวที่ทำจากผ้ายาว 6 ฟุต หล่อนซักก็ต้องซักตั้งหลายคืน เร็วแรงหมดไปกับการช่วยซักผ้านุ่งสหายรักของสามีเหล่านั้น ในสมัยนั้น ยังไม่มีเครื่องผ่อนแรงในการซักผ้าที่เรารู้จักกันในปัจจุบันว่าเครื่องซักผ้า นางซาซึจะต้องใช้ 2 มือขยี้และใช้แปรงออกแรงแปรงผ้าเตี่ยวเหล่านั้นในกะละมังใบใหญ่ เสียงชะ ๆ ดังเป็นจังหวะเนิ่นนาน นางซาซึที่มีรูปร่างบอบบางแทบจะทนงานหนักนี้ไม่ไหวเอาทีเดียว กว่าซักได้สักผืนก็กินเวลานานแสนนาน เวลาเอาไปตากที่ราวตากผ้าก็ใช้เวลาอีกนาน โดนลมแรงวูบเดียว ผ้าที่อุตสาหกรรมชาวสะอาดก็หล่นไปเปื้อนดินเปื้อนโคลน ต้องเอาไปซักน้ำสะอาดใหม่อีกครั้ง ทำเอาหล่อนอยากจะร้องให้ออกมาจริง ๆ

อันว่าประสบการณ์อันขมขื่นนั้น ก็มักจะกลายเป็นความทรงจำอันหวานซึ่งในภายหลัง บัดนี้เมื่อหวนนึกถึงเหตุการณ์เหล่านั้น หล่อน

ไม่รู้สึกรู้ว่ามันเป็นงานที่เหนื่อยยากหรือทรมาน แต่อย่างไร ตรงกันข้ามกลับกลายเป็นเรื่องที่มีค่าควรแก่การรำลึกถึงด้วยซ้ำ ส่วนที่บางครั้งเหน็ดเหนื่อยจนร้องไห้ออกมาด้วยความขมขื่นนั้น หล่อนได้ลืมไปจนหมดสิ้นแล้ว

ในช่วงชีวิตสมรสที่อยู่กับสามีอันยาวนานนั้น ซาซึกิเคยนึกที่จะหนีไปจากชูชูกิเหมือนกัน หล่อนเคยตัดสินใจว่า จะพุดกับชูชูกิให้รู้แล้ววิ่งรอดไป แล้วแยกทางกันเสีย แต่เมื่อถึงกลางคืนแขกหรือก็มากันมากมาย ชูชูกิก็ต้องไปโอปาปราศรัยกับแขกเหล่านั้น หล่อนไม่สามารถไปเล่าความรู้สึกที่เกิดในช่วงที่สามีไม่อยู่ให้ฟัง รุ่งขึ้นเช้าแขกจากเขตที่ลงสมัครรับเลือกตั้งของชูชูกิก็เฮโลกันมาที่บ้านชูชูกิอีก บางคนอยู่ที่เป็นอาทิตย์ จนหล่อนไม่มีโอกาสระบายความในใจเลย

ด้วยเหตุผลที่ไม่มีโอกาสได้คุยกันให้รู้เรื่อง เช่นนี้ ความอัดอั้นตันใจของหล่อนก็อันตรธานไปเอง ดังนั้นที่จะไปจากชูชูกิจึงไม่เกิดขึ้น บางทีหล่อนก็คิดเหมือนกันว่า ถึงจะพุดไปก็แค่นั้นเลยเลิกล้มความตั้งใจดังกล่าวพร้อมกับกาลเวลาที่ผ่านไป

บางครั้งนางซาซึกิถึงกับคิดว่ามันต้องเป็นดวงวิญญาณของบรรพบุรุษชูชูกิสาแดงฤทธิ์ให้หล่อนต้องอดกลั้นเช่นนั้นก็ได้ เมื่อคิดได้เช่นนั้น หล่อนก็บ่นน้อยลง และโชคคิที่หล่อนทำเช่นนั้น มิฉะนั้นแล้วสามีหล่อนคงไม่สามารถเป็นใหญ่เป็นโตได้ถึงเพียงนั้น และเมื่อสามารถสงบ

สติอารมณ์หลังมีปากเสียงแล้ว หล่อนยังได้สติว่าคิที่ไม่ได้ทำอะไรวู่วาม กาลเวลาก็มีส่วนช่วยให้หล่อนมีความสุขุมเยือกเย็นมีความหนักแน่นในอารมณ์ยิ่งขึ้น

เมื่อซาซึกิมีความเชื่อเรื่องวิญญาณบรรพบุรุษ หล่อนก็มีความเชื่อทางไสยศาสตร์มากขึ้น แต่หล่อนก็ไม่ได้เชื่อแบบงมงาย แบบบางคนทีคลั่งในศาสนานิกายที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ในกรณีของหล่อนนั้น เป็นความศรัทธาต่อศาสนาแบบสตรีญี่ปุ่นทั่ว ๆ ไปมากกว่า

หลังแต่งงานแล้ว นางซาซึกิได้ให้กำเนิดบุตร 3 คน และบุตรชาย 1 คน แต่ความจริงหล่อนมีบุตรชายอีกคน แต่บุตรชายคนโตคนนั้นได้เสียชีวิตไปหลังคลอดออกมาได้แค่ 40 วัน ตอนแรกหล่อนให้กำเนิดบุตรติดต่อกันถึง 3 คน จนหล่อนก็รู้สึกตัวเองปราศจากสง่าราศีที่ไม่ได้ให้กำเนิดบุตรชาย และอยู่ ๆ ก็ได้ลูกชายคนหนึ่ง มาสืบทอดวงศ์ตระกูลให้แก่ชูชูกิ หล่อนกระหยิ่มใจมาก คล้ายความเป็นแม่ของตนมีความสำคัญมากขึ้น และแล้วลูกชายคนนั้นต้องมอดเป็นไป ความฝันที่มาพร้อมกับลูกชายต้องพังทะลายลง

นางซาซึกิคิดว่านั่นคงเป็นการลงโทษของสรวงสวรรค์ ที่ตนมีความคิดและกระหยิ่มใจ เช่นนั้นเป็นแน่ จากนั้น หล่อนก็สงบเสงี่ยมเจียมตัวเจียมกาย อาจด้วยผลกุศลนี้เอง ไม่นานต่อมาก็ได้ลูกชายอีกคนชื่อว่า จุนอิชิ

ชูชุกี มีเพื่อนคนหนึ่ง พี่สาวของเขาออกบวชเป็นชีอยู่ที่เขาชินเอนซัง แม้ชิตูดวงชะตาแล้วเห็นว่าไทชากุลูกชายคนแรกชะตาราศีไม่กินกับชูชุกี มีโอกาสอยู่ร่วมโลกได้ หากลูกอยู่ชูชุกีจะมีอันเป็นไป นางจึงแนะนำให้รักษาเนื้อรักษาดัวให้ดี ลูกนั้นมียกได้ นางซาชิเมื่อได้รับการบอกเล่าเช่นนั้น ก็พยายามทำใจว่านั่นเป็นชะตา ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ ไม่สามารถให้มันเป็นไปดังความปรารถนา

จุงอิชิเป็นลูกสุดท้อง ที่บ้านนอกเรียกลูกสุดท้องว่า “สลัดถุ” ความหมายก็คือคิดว่าถุไม่มีอะไรแล้ว พอสลัด ๆ เข้าก็มีของออกมาอีก นางซาซิมักจะอธิบายเช่นนั้นกับเพื่อน ๆ

บัดนี้คุณจุงอิชิได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีงานการและครอบครัวของตัวเอง ลูกชายคนนั้นแต่งงานค่อนข้างเร็ว ฝ่ายหญิงชื่อ จินจิมี อาจิโกะ เป็นหลานของ โอทากะ ฮิราโยชิที่เคยดำรงตำแหน่งผู้ว่า (รัฐมนตรี) การรถไฟก่อนสงคราม เป็นลูกพี่ลูกน้องของมียาซาว่า คิอิชิเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และเป็นหลานสาวของ โอทากะ เฮอิจิ อดีตรัฐมนตรีทบวงปกครองตนเอง สื่อมวลชนรายงานการแต่งงานรายนี้อย่างครึกโครมว่าเป็นการชันเกลียวสัมพันธ์แห่งอำนาจและบารมี

แต่ความจริง หนุ่มสาวคู่นี้รู้จักกันตอนไปเล่นสกี เกิดชอบพอและรักใคร่กันขึ้น มาทีหลังถึงรู้ว่าคนหนึ่งเป็นลูกชูชุกี เช่นโกะ อีกคนหนึ่งเป็นหลานสาวของเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เกี่ยวกับการเลือกคู่ครองของลูกนั้น นางซาชิมีความเห็นเช่นเดียวกับสตรีญี่ปุ่นทั่ว ๆ ไป คือถ้าเจ้าตัวชอบพอกัน ผู้เป็นแม่ไม่ควรไปทัดทานและขัดขวางแต่อย่างไร แต่ชูชุกีหาเป็นเช่นนั้นไม่ ตอนแรกสุดเขาไม่เห็นด้วยอย่างมาก เพราะชูชุกีเห็นว่าลูกชายคนนั้นต้องเป็นทายาททางการเมืองสืบต่อจากเขาในอนาคต การเลือกคู่สมรสควรเลือกจากจังหวัดอิวาเตะที่เขาลงสมัครหากไปแต่งงานกับคนต่างถิ่น จะไม่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตในการเป็นนักการเมืองมากนัก

คุณจุงอิชิจบทางด้านสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยวาเซดะในกรุงโตเกียว แต่เขาไม่ประสงค์จะยึดอาชีพเป็นครูบาอาจารย์ มีคนแนะนำให้ไปทำงานที่ NHK หรืองานที่เกี่ยวกับการทำข่าวให้แก่หนังสือพิมพ์ แต่เจ้าตัวอยากทำงานในห้างสรรพสินค้าเซอิบุอยากทำงานเกี่ยวกับสกีที่เขาชอบมากกว่า

คุณจุงอิชิไม่เคยคิดฝันเลยว่า พ่อจะจับให้เขาไปทำงานสหพันธ์การประมง ความหมายของชูชุกีก็คือ “พ่อชายปลา ลูกควรจะขายปลาด้วย” อย่างไรก็ตามงั้น ที่ชูชุกีกระทำเช่นนั้น ก็เป็นเพราะท่านต้องการให้ลูกเป็นนักการเมือง เป็นการปูทางให้แต่แรกนั่นเอง

จุงอิชิเป็นลูกหัวแก้วหัวแหวนของชูชุกี ชูชุกีไม่ค่อยวางอำนาจในความเป็นพ่อต่อลูกแต่เมื่อเกี่ยวกับอนาคตของลูกแล้ว ชูชุกีก็วางมาดของพ่อที่มีอำนาจที่ผู้ใดจะฝ่าฝืนมิได้ ฉะนั้น

ชูชุกิจึงออกมาขวางกั้นการเลือกคู่สมรสของลูกอย่างออกหน้าออกตา

แต่จุงอิซึกก็หายอมฟังคำห้ามปรามของพ่อไม่ จนชูชุกิจึงยอมผ่อนปรน ขอคู่ตัวฝ่ายหญิงที่จะเป็นสะใภ้ในอนาคต แต่หารู้ไม่ว่า พ่อเห็นนางสาวอาจึโกะเข้า ชูชุกิจึงไม่ปรีปากห้ามปรามอีก ทั้งยังออกปากชมว่า “ไม่เลวนี่” และแล้วความสัมพันธ์ระหว่างจุงอิซึก กับ นางสาวอาจึโกะก็กระชับแน่นแฟ้น กลายเป็นทองแผ่นเดียวกัน พิธีมงคลสมรสได้ถูกจัดขึ้นอย่างมโหฬารในฤดูใบไม้ผลิ (1980) ที่โรงแรมโอคุระ ตอนนั้น นายกโอิฮิว่า มาซาโยชิเป็นเจ้าของภาพฝ่ายชายในพิธี เป็นคนขึ้นไปเชิญชวนให้ดื่มอวยพรให้แก่สาว

ต่อมาเมื่อมีการเลือกตั้ง นางอาจึโกะสะใภ้ของชูชุกิจึงไปช่วยวิ่งเต้นหาเสียงให้แก่ชูชุกิจึง คล้ายกับเป็นการแสดงออกซึ่งความเป็นคนกตัญญูรู้คุณ แต่แท้ที่จริงอาจเป็นการฝึกซ้อมเพื่อจะได้ช่วยสามีหล่อนหาเสียงในอนาคตก็ได้ นางซาชิรู้สึกพึงพอใจกับสะใภ้คนนั้นมาก

-4-

ส่วนลูกสาวคนโตของชูชุกินั้น ชื่อว่าโมโตโกะ หล่อนแต่งงานกับผู้ชายธรรมดาคนหนึ่ง พิธีสมรสก็จัดแบบธรรมดาตามมาก ฝ่ายชายชื่อว่าทานาเบะ นาโอรุ เป็นคนนับถือศาสนาคริสต์ เป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในงาน

สังคมสงเคราะห์ เวลานั้นทำงานอยู่ที่ศาลแขวงแห่งหนึ่งในนครหลวงโตเกียว ทำงานเกี่ยวกับทางด้านปัญหาสังคม ครั้นโมโตโกะยังเป็นนักศึกษาอยู่นั้น ด้วยเหตุที่หล่อนเป็นลูกของนักการเมือง จึงได้รับการขนานนามว่า “ลูกของนักลี้ภัยประชาชน” ซึ่งเป็นสิ่งที่ยิ่งความปวดร้าวใจแก่หล่อนเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นหล่อนจึงตั้งปณิธานไว้ว่าจะไม่แต่งงานกับคนที่รับราชการและพวกนักการเมือง เวลานั้นหล่อนมีครอบครัวแบบคนทั่วไป หล่อนก็มีความสุขเยี่ยงสามัญชนคนหนึ่ง แต่หล่อนก็พอใจและรู้สึกมีความสุขตามอัตภาพ หล่อนมีบุตรชายบุตรหญิงอย่างละคน เป็นหลานที่ชูชุกิจึงโปรดปรานมาก คล้ายกับว่าจะหลานเข้าไปยังนัยน์ตาของชูชุกิจึง ท่านก็ไม่รู้สึกเจ็บปวดแต่อย่างไร

เนื่องจากโมโตโกะเป็นบุตรสาวคนโต หัวอกของพ่อก็คือควรให้การออกเรือนของหล่อนใหญ่โตสมเกียรติ ซึ่งเป็นความรู้สึกของผู้เป็นพ่อทั่วไปในประเทศญี่ปุ่น อย่างน้อยก็มอบสมบัติออกเรือนให้ชุดหนึ่ง ฉะนั้นการที่หล่อนออกเรือนไปแบบง่าย ๆ พิธีดำเนินไปอย่างท่ามกลางการร้องประสานเสียงใน YMCA จากนั้นก็เป็นรีเซปต์ชั้น ดิมซาฝรั่งกับทานแซนวิชนั้น จึงทำให้ชูชุกิจึงไม่พอใจยิ่ง หล่อนออกเรือนไปตัวเปล่าโดยไม่ได้ทำอะไรไป ซึ่งขัดกับความรู้สึกของพ่อที่เห็นว่าการให้สมบัติแก่บุตรสาวตอนออกเรือนเป็นการแสดงออกซึ่งความรักที่มี

ต่อลูกนั้น เป็นอันมาก ชูชุกิจึงรู้สึกผิดหวัง
มากกับการแต่งงานของหล่อน

อาจเป็นด้วยเหตุผล^๕เอง เมื่อถึงคราวที่
คาซีอะบุตรสาวคนที่สองจะแต่งงานนั้น ชูชุกิ
จึงวิ่งเต้นให้หัวหน้าคนให้ช่วยสรรหาคู่สมรสที่
เหมาะสมกับบุตรสาว ท่านกระตือรือร้นมาก
เมื่อเห็นว่า อาซามิ โทซึฮิโกะ ที่ทำงานอยู่ใน
กระทรวงการคลังเป็นคนหนุ่มที่มีอนาคตกว้าง
ไกลคนหนึ่ง จึงพยายามให้หัวหน้าคนช่วยชักเี่ยว
ให้ คล้ายกับนั้นเป็นการสมรสของตัวเอง
เขาคิดจะให้หัวหน้าคนขอรับรองให้ ท่านมาเอะโอะ
ชิเงะซาบуро ที่เป็นรุ่นพี่ใหญ่ในกระทรวงการ
คลังช่วยจัดการให้แต่อีกฝ่ายหนึ่งไม่สะดวก จึง
ได้ขอรับรองให้ คอนโด มิซึโอะ ในฮาคุโฮโคที่
อยู่ในกระทรวงเดียวกันทำหน้าที่พ่อสื่อพ่อชัก
แทน พิธีแต่งงานของบุตรสาวคนรองนี้ ชูชุกิ
รู้สึกพึงพอใจมากที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่พึงมีต่อบุตร
สาวที่ออกเรือน

ส่วนชิงะโกะ บุตรสาวคนที่ 3 นั้น ยังอยู่
กับพ่อแม่ (1980) หล่อนบอกว่าอยากอยู่ที่บ้าน
มากกว่ามีครอบครัวของตัวเอง หล่อนได้ช่วยดูแล
ชีวิตในครอบครัวของชูชุกิ เป็นคนคอยดูแล
ความเป็นอยู่ของชูชุกิฐานะบุตรสาวที่กตัญญูคน
หนึ่ง ระยะเวลาหลังนี้ หล่อนตั้งหน้าตั้งตาดูแลชีวิต
ความเป็นอยู่ในแต่ละวันของพ่อ การที่ชูชุกิได้
เปลี่ยนแว่นตาสำหรับคนแก่หง่าเหงือกมาสวม
แว่นที่ทรงสมัย ผูกเนคไทที่สวยงามจนดูสมชาย

ชาติวิมาภัยขึ้นนั้น ก็เพราะบุตรสาวคน^๕ค่อย
เอาใจใส่ในการแต่งตัวของท่านนั่นเอง นางซาชิ
ที่เป็นภรรยาชูชุกินั้น ตลอดเวลาที่อยู่ด้วยกัน
กับชูชุกิ ไม่ค่อยได้ใส่ใจชีวิตความเป็นอยู่ของ
ชูชุกิเลย หลังจากชูชุกิโดดเข้าไปเล่นการเมือง
แล้ว ท่านก็ยังสวมชุดเสื้อผ้าที่เย็บด้วยมือ ครั้ง
หนึ่งชูชุกิต้องปราศรัยออกทางโทรทัศน์ ท่าน
สวมชุดที่ยับยู่ยี่กลายเป็นคนขี้เหนียวหรือตอคับ
หลังจากนั้นชูชุกิ ก็เปลี่ยนไปแต่งชุดที่ตัดเย็บ
จากร้านที่มีฝีมือดี ด้วยมีคนเตือนสติให้เห็น
ความสำคัญในการแต่งตัว ไชจิ ที่เป็นเลขาส่วน
ตัวของท่านมักจะเตือน ท่านว่าควรหมั่นตรวจดู
กระเป๋าเดินทางด้วย เพราะครั้งหนึ่งชูชุกิไป
เยือนต่างจังหวัดตามคำเชิญ ตอนจะเปลี่ยนเสื้อ
ผ้าจึงพบว่าเอาแต่กางเกงไป 2 ตัว แต่ลืมเอาเสื้อ
ไปด้วย ชูชุกิไม่รู้ทำไงดี ได้แต่เอาเสื้อตัวเดิม
สวมใส่อีกครั้งหนึ่ง

ทั้งชูชุกิและนางซาชิต่างก็เป็นคนง่าย ๆ
ไม่ค่อยพิถีพิถันเรื่องจุกจิกรอบตัว ชูชุกิเป็นคน
นั่งกางเกงนอนตัวเดียวพอหัวถึงหมอนก็หลับได้
ทันที ส่วนซาชิก็ไม่ถือสาเช่นกัน เห็นเป็น
เรื่องธรรมดา ขี้เกียจจะวุ่นวายให้เกิดความยุ่ง
ยาก ส่วนชิงะโกะ บุตรสาวคนที่ 3 กลับเป็น
คนจู้จี้เรื่อง^๕นี้ ฉะนั้นหล่อนคงเลือกที่จะอยู่กับพ่อ
เมื่อมีกระยะหนึ่งเป็นแน่

ชูชุกิได้มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะ
เป็นนักการเมืองตั้งแต่องยังเป็นโสดแล้วตอนยังอยู่

กับพวกชายหนุ่มกลุ่มหนึ่งในบ้านที่ไม่ไกลจากรัฐสภาของญี่ปุ่นนั้น ชูชุกิเคยปรารภกับเพื่อนๆ ขณะเพิ่งมองไปยังรัฐสภาว่า

“ข้าจะต้องเข้าไปที่นั่นให้พวกเจ้าดูให้ได้”

และเขาก็เริ่มวางแผนคืบคั้นทางการเมืองต่อไป คือเมื่อสงครามยุติลงเขาก็ลาออกจางานการใน “สหพันธ์การประมง” ลงสมัครในพรรคสังคมนิยม ซาซึไม่รู้สึกประหลาดใจแต่อย่างไรกับการตัดสินใจของเขาเลย

สิ่งที่ทำให้หล่อนรู้สึกแปลกใจมากก็คือ ชูชุกิได้คืนเงินที่พรรคสังคมนิยมจัดสรร ให้เป็นทุนในการรณรงค์หาเสียง ให้แก่ ฮิราโนะ ชังริคิที่เป็นเลขาธิการพรรคสังคมนิยม เป็นเงินที่พรรคพวกของชูชุกิหามาจากแหล่งอื่น

ต่อมาแม้ว่าชูชุกิได้เข้าสังกัดพรรคเสรีประชาธิปไตยหลังจากออกจากพรรคสังคมนิยม และมีตำแหน่งในพรรคสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ แล้วก็ตาม ชีวิตความเป็นอยู่ของนางซาซึก็หาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากไม่ งานอย่างหนึ่งที่หล่อนทำอยู่เป็นประจำไม่เคยเว้นก็คือ การต้อนรับขับสู้ผู้คนที่มาจากเขตที่สามี่หล่อนลงสมัคร บางครั้งหล่อนต้องถือธงผืนเล็กๆ ไปยืนต้อนรับผู้คนที่ล่านั้นที่สถานีอุเอะโนะ (อุเอะโนะเป็นชุมทางใหญ่ของรถไฟฟ้าที่จะไปทางอีสานที่ชูชุกิลงสมัครอยู่แถวอีสานของญี่ปุ่น ผู้แปล) พร้อมทั้งจัดหาที่พักและดูแลการกินอยู่ของแขกเหล่านั้น ตลอดระยะเวลาที่พวกเขาพำนักอยู่ในโตเกียว แต่

งานเหล่านั้นถ้าเทียบกับการซักผ้าเดียวไม่รู้กี่ผืนต่อกี่ผืนให้เพื่อน ๆ ของสามี่ที่หล่อนเคยทำละก็ถือเป็นงานการที่ไม่หนักหนาอะไรเลย อย่างไรก็ตาม นอกจากนั้นแล้วชีวิตความเป็นอยู่ของหล่อนก็ไม่เคยถูกกระเทือนจากการเลือกตั้งและเรื่องการเมืองการเมืองมากนัก เพราะชูชุกิไม่เคยต้องให้หล่อนช่วยเหลือตอนลงสมัครเลือกตั้ง ที่ทำเช่นนั้นชูชุกิก็มีเหตุผลของตัวเองคือ การเมืองเป็นเรื่องของผู้ชาย ไม่ควรให้ภรรยาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ ซึ่งอาจจะเป็นที่สนใจของบุรุษที่เกิดในรัชสมัยเมจิก็ได้

หลังจากชูชุกิมีครอบครัวแล้ว ไม่ว่าจะลำบากอย่างไรก็ตาม เขาไม่เคยให้ภรรยาต้องเดือดร้อนเรื่องเงินเรื่องทองเลย ฉะนั้นนางซาซึจึงไม่เคยมีประสบการณ์ในการจำหน่ายสิ่งของสตรีที่มีสามี่เป็นนักการเมืองแล้วยังมีชีวิตสุขสบายเช่นนี้ได้ นั่นมีไม่มากนัก และอาจด้วยเหตุผลเดียวกันนี้เอง ชูชุกิจึงไม่เคยคิดที่จะใช้หล่อนในการหาเสียงให้แก่ตนเอง เมื่อมีการเลือกตั้งที่ไร ชูชุกิก็จะไปหาเสียงในเขตที่ตัวเองลงแข่ง ทั้งภรรยาไว้ตามลำพังที่กรุงโตเกียว แม้การรณรงค์หาเสียงก็ยกออกไปทั่วประเทศแล้ว นางซาซึก็ยังมีชีวิตที่ไม่ถูกรบกวนโดยการเลือกตั้งนั้น บางครั้งเช่นตะ มาซาซึ เศรษฐาวางแผนเลือกตั้งให้ชูชุกิเห็น หล่อนเซ็นหลอนไปเดินที่สวนอย่างสบายอารมณ์ จนครั้งหนึ่งเขาอดที่จะต่อว่าไม่ได้ว่า “ท่านสบายเกินไปแล้วนะครับ” และ

แล้วก็เคียวเข็นให้หล่อนกลับบ้านจัดแจงให้หล่อนขึ้นรถไปปราศรัยที่การประชุมชาวประมงเมืองคามออิชิ

หนังสือพิมพ์วันรุ่งขึ้น พาดหัวข่าวใหญ่โต “ภรรยาของตัวแก๊งอูร์กซ์นิยมผู้หนึ่งมาในมาดใหม่ ใช้วิธีร้องไห้จนน้ำมูกฟูมฟูมฟายที่ชุมนุมในคามออิชิเป็นอาวูธ.....” ชูชูกิทราบเรื่องเข้าเดือดเป็นพินเป็นไฟ จะเอาเจ้าของความคิดมาลงโทษ พวกเลขาฯกลัวภัยจะถึงตัว หนักระเจิงคล้ายกลัวจะถูกต่อยตีเอา ชูชูกิก็แบบนั้นแหละ สมกับเป็นชายชาติวีรสมัยเมจิ ที่เขาโมโหก็ด้วย เห็นว่า ให้ภรรยาไปออกหน้าออกตาเช่นนั้น เท่ากับเป็นการเหยียดเกียรติตัวเอง ชูชูกิไม่ประสงค์จะให้ศรีภรรยาตัวเอง ต้องไปตกอยู่ในสภาพที่พะอืดพะอมเช่น นั้น อยากให้หล่อนมีชีวิตอันเงียบสงบที่ใดเกี่ยวมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อคุณมาเอะโอะเป็นเลขาธิการพรรคฯ และตัวเขาเองเป็นรองเลขานั้น เขาไม่สามารถยืนหยัดกับความคิดดังกล่าวอีกต่อไป เพราะโดยตำแหน่งแล้ว รองเลขาธิการพรรคต้องดูแลงานการน้อยใหญ่ของพรรคปกติจะไม่สามารถปลีกตัวไปหาเสียงในเขตเลือกตั้ง เพราะจะนั่นมันจึงจำเป็นต้องให้ภรรยาไปทำหน้าที่นี้แทนบ้าง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมานางซาซึกิไปปราศรัยตามเขตเลือกตั้งต่าง ๆ เมื่อถึงฤดูกาลที่ต้องไปปราศรัยแทนสามี จนชูชูกิ ก็มีใจต่อว่า บางครั้งดูยุ่งกรงภรรยาขึ้นมาก

หลังจากนั้น นางซาซึกิได้เปลี่ยนไปบ้างเหมือนกัน หล่อนคิดว่าความช่วยเหลือเสียงนั้นเป็นหน้าที่ที่พึงมีต่อสามีที่เป็นนักการเมือง ที่สำคัญคือเมื่อได้มีโอกาสไปปราศรัยด้วยบ่อยครั้งเข้า กลับรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องสนุก ไม่ใช่เรื่องที่น่ากลัวและน่าปวดหัวอย่างที่เคยคิดอีกต่อไปแล้ว ความจริงที่หล่อนกระทำเช่นนั้นยังมีเหตุผลที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น กล่าวคือเมื่ออยู่กับชูชูกินานเข้าหล่อนก็เกรงว่าชูชูกิจะต้องเกิดความเบื่อหน่ายในตัวหล่อนดังเช่นที่สตรีไม่น้อยรู้สึกและหวาดกลัวกันคิดว่าคงต้องมีสตรีคนอื่นมายุ่งเกี่ยวกับสามีของตัวเองเป็นแน่ แต่ด้วยเหตุผลกลใดไม่ทราบ ไม่ปรากฏว่าชูชูกิที่มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตการทำงาน มีสตรีอื่นมายุ่งเกี่ยวอย่างที่หล่อนระแวงหล่อนเลยตั้งปณิธาน จะช่วยเหลือเสียงให้เป็นการตอบแทนความเป็นคนรักเดียวใจเดียวของสามีด้วย

พูดถึงการช่วยเหลือเสียงนั้น นางซาซึกิเคยได้รับการขอบคุณจากนายอิกะด้วยเช่นกัน คือตอน อิวาโตะ มิซึยุกิจะเปลี่ยนจากการสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งอิวาโตะ ซึ่งมีการแข่งขันกันมากนั้น สามีภรรยาคุณนี้มีส่วนช่วยอย่างมากที่ทำให้ อิวาโตะประสบความสำเร็จชนะในการรับเลือกตั้งครั้งนี้ ตอนที่พวกอิโรอิเกะไคฉลองและสังสรรค์ที่บ้านอิกะ ในชิโนะมาจิ ในวันขึ้นปีใหม่ นั้น อิกะจะถึงกับเดินมาขอบคุณนาง

ซาซึที่นั่งอยู่ท้ายโต๊ะ กล่าวขอบคุณที่หล่อน
อุทิศให้ช่วยเหลือในครั้งนั้น พร้อมทั้งโค้งให้
หล่อนอย่างสุภาพ ซึ่งก็หมายความว่าอีกเถะเอง
ก็ตระหนักถึงบทบาทของซาซึที่มีผลในการเลือก
ตั้งครั้งนั้นด้วย

คืนนั้น ที่บ้านชูซุกิได้รับวิสกี้จ่อหน้า
วอกเกอร์ ฉลากแดงจากอีกเถะหนึ่งลัง ปกติ
พวกนักข่าวที่ชอบมารอทำข่าวในบ้านชูซุกิชอบ
ขนานนามห้องรับแขกของชูซุกิว่า “ศาลากรุง
กรุง” เพราะวิสกี้ที่ชูซุกินำมาเลี้ยงพวกนักข่าว
นั้นมันน้อย ต้มสักอีกสองอีกก็ถึงกันแก้วเหลือแต่
น้ำแข็งดั่งกรุงกรุงนั่นเอง แต่หลังจากคืนนั้น
มีอยู่ช่วงหนึ่งที่นักข่าวได้มีโอกาสดื่มวิสกี้ได้อย่าง
สบายใจที่ “ศาลากรุงกรุง” แห่งนี้

— 5 —

เวลานี้ (1980) สิ่งที่น่าซาซึหวังเป็น
อย่างยิ่งก็คือ อยากเห็นชูซุกิสามีของตนที่ได้
กลายเป็นนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นแล้ว มีโอกาสได้
ทำงานเพื่อชาติเพื่อประชาชน สมกับที่ได้เป็น
นายกและความตั้งใจเดิม หล่อนเองในฐานะ
ภรรยานายกก็จะพยายามช่วยเหลืออีกแรงเพื่อ
ให้บรรลุดตุประสงค์ดังกล่าว แต่หล่อนก็ทราบ
ดีว่า ทำอะไรควรมีขอบเขต อย่าทำอะไรที่ไม่ใช่
หน้าที่ของตน ชูซุกิจึงจะมีโอกาสได้แสดงฝีมือ
ลายมือได้อย่างเต็มที่

ส่วนชูซุกิเองก็มีความปรารถนาอย่างแรง
กล้าที่จะทำประโยชน์เพื่อบ้านเมือง และเพื่อไม่
ให้นางต้องผิดหวัง ขณะเดียวกันตัวท่านเองก็
เอาใจใส่ดูแลสุขภาพ เพื่อลูกเมียและประเทศ
ชาติ เขาจึงไปพักผ่อนหย่อนใจที่ฮาโกเนะทุก
สุดสัปดาห์มิได้ขาด

ชูซุกิเห็นว่านายโอบิฮิระ (ถึงแก่กรรมใน
หน้าที่ในปี 1980 ผู้แปล) ได้เสียชีวิตก่อนถึง
อายุขัยเพราะละเลยในการดูแลสุขภาพเป็นอย่างมาก
โอบิฮิระเคยล้มเหลวหลายครั้งในการชิงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี และทุกครั้งที่ผิดหวังชูซุกิ
ก็จะเตือนสติเขาให้รักษาเนื้อรักษาตัวไว้ เพราะ
หากไม่ตายเสียก่อน โอกาสนั้นยังมี เขาคิดว่า
คนเราจะไม่อับโชคตลอดเวลา

โอบิฮิระเป็นคนขยันขันแข็งในการปฏิบัติ
หน้าที่ของตน ทำงานแบบไม่ยอมพักผ่อนจน
ต้องล้มป่วยไปในที่สุด ชูซุกิเมื่อทราบอาการไข้
ของท่านก็รู้สึกเป็นห่วงอย่างยิ่ง เกรงว่าอาจมี
อันตรายถึงชีวิตหากยังคงอยู่ในตำแหน่งนายก
อีกต่อไป และหากไปร่วมประชุมผู้นำโลกตามที่
ได้รับเชิญละก็อาจถึงแก่ชีวิตระหว่างทางก็ได้
ที่ถูกควรจะลาออกจากตำแหน่งนายก และหาก
คนไปร่วมการประชุมแทน เพราะมันเป็นเรื่อง
สุดวิสัย... ชูซุกิพยายามหว่านล้อมให้ท่านเห็น
ด้วยกับความคำนึงตอนไปเยี่ยมใช้โอบิฮิระ โอบิฮิระ
ไม่พอใจมาก ด้วยไม่เข้าใจว่านั่นเป็นความ
หวังดีโดยแท้ ชูซุกิรู้สึกเสียใจที่ทำให้เข้าใจผิด

นางซาซึก็อดเสียใจแทนสามีไม่ได้ แต่หากตายแล้ววิญญาณมีจริง นายโอบิว่าคงต้องซาบซึ้งในความหวังดีของชูซุกิเป็นแน่แท้

เป็นถึงนายกรัฐมนตรี มาเสียชีวิตเอาตอนยังปฏิบัติหน้าที่เช่นนั้น ต้องถือว่าเป็นความโชคร้ายของตัวเอง ของประเทศชาติและ ของครอบครัวด้วย

ชูซุกิคงไม่ยอมให้ตัวเองต้องพบชะตากรรมเช่นนั้น ไม่ยอมให้ภรรยาต้องโศกเศร้าเสียใจกับการตายของเขาที่อาจมาก่อนกำหนดหากตราครุฑราเกินไป เขาจึงระมัดระวังสุขภาพเป็นพิเศษ คนอื่นจะหาว่าเขาขี้เกียจ อู้งานหรืออะไรก็ช่าง ถึงเวลาพักผ่อนเขาก็จะพักผ่อน เวลาอยู่บ้านเขามักชอบออกกำลังกายด้วยการกวัดแกว่งดาบไม้ไปมา มีโอกาสนี้จะไปตีกอล์ฟกับเพื่อนฝูงเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดที่เกิดจากงานการในการบริหารประเทศ

ตอนที่ชูซุกิถูกเกณฑ์ไปออกศึกนั้น นางซาซึได้เตรียมใจและตั้งปณิธานไว้ว่า ถึงจะต้องรับจ้างเขาเย็บเสื้อผ้า (หล่อนจบการเรือนและตัดเย็บเสื้อผ้า ผู้แปล) ก็จะต้องเลี้ยงดูครอบครัวอย่าให้ต้องอดอยาก ที่ชูซุกิได้ปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพและกลับมารวดเร็วผิดคาดนั้น กลับทำให้หล่อนตั้งตัวไม่ติด ไม่รู้จะต้อนรับท่านอย่างไรดีด้วยไม่รู้ว่าจะกลับมารวดเร็วเช่นนั้น

การที่ชูซุกิได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น พุดไปแล้วก็ไม่ต่างอะไรกับ

การออกสู่สมรภูมิลีกครั้งหนึ่ง ซาซึจึงเตรียมตัวเตรียมใจอีกครั้ง ไม่ให้สามีต้องมาห่วงใยครอบครัว อยากให้สามีสามารถทำงานบริหารประเทศได้อย่างเต็มความสามารถ

ที่สามีภรรยาคู่นี้มีความสัมพันธ์กันในเรื่องลักษณะนี้ได้อย่างกลมกลืนและกลมเกลียวนั้นก็อาจเป็นเพราะเป็นการแต่งงานระหว่างชายชาติที่ที่เกิดในสมัยเมจิ กับกุลสตรีที่เกิดในสมัยไทโช (ค.ศ. 1912-1926 สมัยที่ต่อจากเมจิ) เรื่องของตัวเองแท้ ๆ มีความสำคัญรองลงมาพยายามปลอบใจและสนับสนุนอีกฝ่ายหนึ่ง เห็นว่านั่นเป็นงานที่ควรทำก่อน ความสัมพันธ์ของสามีภรรยาทำนองนี้จะว่าโบราณก็โบราณอย่างไร แต่ทว่าความสัมพันธ์เช่นนี้ก็แสดงออกซึ่งความไว้วางใจกันและกันที่เป็นสามีภรรยาแบบฉบับดั้งเดิมของญี่ปุ่น ที่ทำได้ยากมากในสังคมญี่ปุ่นปัจจุบัน

นางซาซึชอบฮัมเพลงโน แต่งไฮกุ และวาดภาพ หล่อนเคยแนะนำสามีทำเช่นนั้นบ้าง แต่ชูซุกินั้น นอกจากเล่นหมากรุกญี่ปุ่นแล้วเป็นคนนั่งไม่เป็นสุข หล่อนจึงไม่กล้าคะยั้นคะยอได้แต่หาความเพลิดเพลินจากงานอดิเรกเหล่านั้นแต่ผู้เดียว

เมื่อก่อนชูซุกิเคยบอกว่าเมื่อلامือจากการเมืองแล้ว ก็จะขึ้นรถไฟที่จอดทุกสถานีกับนางซาซึเพื่อท่องเที่ยวไปทั่วประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็น

สิ่งที่หล่อนไฝ่ฝันและรอคอย แต่เมื่อได้มาเป็น
 นายกเช่นนี้ แม้จะออกจากตำแหน่งแล้ว จะ
 ยังมีโอกาสท่องเที่ยวอย่างวารีเปล่านะ ทั้งนี้ก็
 เพราะมีการอรรักขาที่แน่นหนามาก ที่บ้านเขา
 มีตำรวจล้อมรอบเป็นชั้น ๆ 10 ถึง 20 ชั้น สมัย
 ก่อนเมื่อยังเป็นรัฐมนตรีการป่าไม้ นั้น ก็มีอรรัก-
 ขาดังหลายคน แต่เมื่อเป็นนายกเข้า มันเกือบ
 จะกลายเป็นกองทัพไปแล้ว นางซาซิไม่เข้าใจ

จริง ๆ ว่าทำไมต้องมีอรรักขามากมายเช่นนั้น
 ตอนที่ชูชุกออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีการป่าไม้
 และไม่มีอรรักขาแม้แต่คนเดียววันนั้น ท่านเคย
 พึมพำกับตัวเองขณะใส่รองเท้าจะออกไปข้าง
 นอกตอนเช้าว่า “เป็นตัวของตัวเองสักที มีความ
 สุขใจที่สุดเลย”

นางซาซิอยากรู้ว่าเมื่อสามีออกจากตำ-
 แหน่งนายกแล้ว จะพูดอะไร

ตำนานหอสมุด